

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Numerus relationum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

distinguntur esse ad, ab esse in, & illud quidem, hoc est, habitudinem ad terminum dicunt esse de formali & explicito conceptu Relationis; istud verò, hoc est, inexistentiam in subiecto ipsi cum aliis accidentibus communem, dicunt esse solum de conceptu Relationis implicito; ita etiam in Divinis relationibus distinguimus esse ad ab esse in, & illud dicimus habitudineam ad terminum, in quo explicita ratio relationis consistit; istud verò inditam inclusionem essentiae secum identificatae, quae pertinet ad implicitam rationem ipsius.

ARTICULUS I.

An, & quot sint relationes in DEO?

SUMMARI A.

1. Relationum Divinarum realitatem docet Fides.
2. Probat ratio & autoritas.
3. Etiam secundum esse ad.
4. Probat quaternarius numerus relationum.
5. In quo tantum tres realiter distinguuntur.
6. Distinctio formalium terminorum in Divinis non inferet realem distinctionem relationum.
7. Filiatio spirationi passivae opponitur mediate.
8. Inter relationes & essentiam tantum datum distinctio rationis ratiocinata.

§. I.

Existentia relationum.

1. Arti reales relationes in DEO est de Fide; si quidem Divinae Personae in Sac. Script. Matth. ult. Jo. 1. relativis nominibus Patris, Filii, Verbi, Spiritus S. offeruntur, & quibus Pater & Filius sunt correlativa. Verbum dicit habitudinem ad dicentem, Spiritus ad spirantem. Ratio est primo. Reale fundamentum relationis comitatur realis relatio: atqui in DEO est reale fundamentum relationis, realis nempe productio & processio, veluti in disput. praecedenti ostensum est: ergo.

2. Secundò. Quod realiter constituit, & distinguit, est reale; sed relationes constituunt & distinguunt realiter Divinas Personas: ergo sunt reales. Minorem habet Concilium Toletanum secundum in fidei professione dicens: *Quod enim Pater est, non ad se, sed ad Filium est: & quod Filius est, non ad se, sed ad Patrem est: similiter & Spiritus S. non ad se, sed ad Patrem & Filium relative refertur.* Item SS. PP. Augustinus Tract. 39. in Joan. *Hoc solo numerum insinuant, quod ad invicem sunt, non quod ad se sunt.* Anselm. l. de process. Spiritus S. *Pluralitas relationem sequitur, & unitas ibi est, ubi non obviat aliqua relationis oppositio.* Boët. l. d. Trinit. *Substantia continet unitatem, relatio multiplicat Trinitatem.*

3. Quae autoritates & rationes ostendunt, Divinas relationes non tantum secundum rationem inadaequatam, & quoad esse in, sed secundum omnem & adaequatam rationem, & secundum esse ad reales esse. Neque enim Divinae Personae per esse in, sed per esse ad Relationum & habitudinem ad se invicem constituuntur, opponuntur, distinguuntur.

§. II.

Numerus relationum.

4. Quatuor ejusmodi relationes numeramus: Paternitatem, quae Pater; Filiationem, quae Fi-

lius constituitur: spirationem activam, ex parte Patris & Filii, & spirationem passivam ex parte Spiritus S. Quem numerum probant Divinae processiones ceu proximae rationes fundandi.

Quaelibet enim productio, in qua tam produ-cens, quam productum sunt ejusdem ordinis, fundat duplicem relationem, unam in producente, & alteram in producto; sed in DEO est duplex processio, & in qualibet illarum produ-cens & productum sunt ejusdem ordinis: ergo utraque processio fundat duplicem relationem: processio nempe intellectiva, relationes Paternitatis & Filiationis: processio verò volitiva relationes spirationis activae & passivae.

Non ideo tamen existimes, omnes enumeratas relationes, uti sunt reales, ita ab invicem realiter esse distinctas. Hinc enim sequeretur, in DEO non Trinitas, sed quaternitas rerum ac Personarum, damnata in Concil. Florentino & Lateranensi. Tres igitur tantummodò relationes inter se realiter distinguuntur: Paternitas, Filiatio, & Spiratio passiva: ibi enim est realis distinctio, ubi est relativa oppositio secundum ordinem originis; sed inter praedictas relationes invenitur oppositio secundum ordinem originis: ergo & realis distinctio.

Porro spiratio activa, quamvis ob eandem oppositionem & ordinem originis à spiratione passiva realiter distinguatur; à Paternitate tamen & Filiatione defectu ejusmodi oppositionis non est realiter distincta. Nam juxta Divi Anselmi regulam à Theologis univèrsim receptam, *omnia in Divinis sunt idem, ubi non obviat aliqua relationis oppositio.*

6. Dices. Quot sunt termini relationum formales & adaequati; tot sunt realiter distinctae relationes: sed in Divinis quatuor sunt termini formales & adaequati relationum: ergo totidem sunt relationes realiter distinctae.

Respondeo, majorem tantum habere locum in relationibus creatis, non increatis; creata quippe relatio ex nativa sua limitatione habet, ut ad plures terminos formales & totales nequeat terminari: neque solum titulo oppositionis, sed etiam limitationis ab alia relatione distinguitur. Cum ergo in Divinis relationibus nulla possit esse limitatio; ideo sola totalium terminorum diversitas ad realem ipsarum distinctionem non sufficit, nisi in super oppositio relativa accedat.

7. Sed inquis. Filiatio realiter distinguitur à spiratione passiva; nec tamen eidem relative opponitur: ergo oppositio relativa non est necessaria.

cessarium fundamentum realis distinctionis in Divinis.

Respondeo, tamen Filiatio spirationi passivæ non opponatur directè & immediatè, opponi tamen indirectè, & mediatè. Ex eo enim, quòd secunda Persona procedit ut Filius; procedit etiam ut principium amoris habens eandem virtutem spirativam cum Patre; sicque ipsa Filiatio radicaliter est activa spiratio, quæ mediante spirationi passivæ opponitur. Econtrà spiratio activa nec mediatam, nec immediatam, neque directam neque indirectam habet oppositionem cum Paternitate, & Filiatione; idèque non nisi ratione ratiocinatà ab utraque distinguitur.

8. Eadem distinctio rationis ratiocinatæ intercedit inter relationes & essentialitatem Divinam, exclusâ

semper omni distinctione reali actuali, & admittit solâ distinctione virtuali intrinsecâ ante mentis operationem. Ratio primæ & tertie partis est quòd de relationibus & essentialitate prædicentur contradictoria realia, primò intentionalia, quæ præinde in modo concipiendi distinctionem rationis, ex parte rei conceptæ verò radicem veritatis illius distinctivi conceptus requirunt. Ejusmodi porro radix est una & sola distinctio virtualis; non aliqua strictè realis, quippe quæ simpliciter Divinam læderet, nec Trinitatem, sed quæ Trinitatem inferret in DEUM: non etiam formalis ex natura rei, aut distinctio realis in termino, cum illa sit impossibilis; ista verò insufficiens ad salvanda contradictoria, quemadmodum in præcedenti Tractatu ostendimus, quæ hic non repeto.

ARTICULUS II.

Utrum essentia Divina includatur formaliter in conceptu relationum, & vicissim relationes in conceptu essentia?

SUMMARI A.

1. Status questionis.
2. Ex doctrina S. D. ostenditur essentialitatem formaliter includi in conceptu relationum.
3. Rationes pro eadem assertionem.
4. Probatur formalis inclusio relationum in essentia.
5. Refellitur exceptio essentia sub conceptu transcendentali.
6. Includuntur relationes in essentia per modum termini essentialis.
7. Inclusio fit secundum conceptum implicitum.
8. Quo sensu hæc prædicatio, DEVS est Pater, non sit per se formalis.
9. Non sequitur, quidquid essentialiter prædicatur de essentia, posse similiter prædicari de relationibus.
10. Filiatio prædicatur de Divinitate per modum termini inadæquati.
11. Constitutum per modum simplicitatis potest implicitè totum continere, quod est in re constituta.
12. Cur possint concedi tres entitates, non tres essentia?

§. I.

Astruitur inclusio essentia in conceptu relationum.

1. SIlloquamur in sensu physico, haud dubitè tam essentialitatem, & naturam Divinam erit de quidditate relationum; quàm relationes de quidditate naturæ Divinæ; siquidem ad physicam rei quidditatem pertinet, quidquid à parte rei identificatur cum illa. Sed loquimur in sensu metaphysico, in quo illa solum formalitas dicitur esse de quidditate alterius, quæ ab ipsius objectivo conceptu cum fundamento in re perfectè præcindi, & per rationem separari non potest. Quo modo differentia, proprietates, & modi entis includuntur in Ente, suntque de quidditativo, quamvis implicito, conceptu entis.

Econtrà neque gradus genericus animalitatis, neque gradus individualis singularitatis est de quidditate rationalitatis in homine, quia uterque ab objectivo conceptu rationalitatis perfectè præ-

scindi, & animalitas quidem per rationalitatem in compositionem metaphysicam trahi: singularitas verò per modum accidentis Logici & metaphysici essentia sic constitutæ advenire potest. Unde prædicationes istæ, *Animalitas est rationalitas; vel rationalitas est singularitas*, licet in sensu physico & identico veræ sint; in sensu tamen formali & metaphysico sunt falsæ. Quæritur ergo, nam essentia Divina sit essentialiter inclusa in relationibus; & rursum: an relationes essentialiter include sint in essentia? Ubi duæ opinioniones sunt extrema, una negans de utroque, quam tenent Valquez, Ylambertus, Molina; altera de utroque affirmans, quam tenent Suarez l. 4. de Trinit. c. 7. Cajetanus, Joan. à S. Th. Godoyus, Gonet, & communior Thomistarum. Tertia mediam sequitur viam, & dicit, essentialitatem esse de conceptu relationum, non autem vicissim relationes de conceptu essentia. Hanc tenent Zumel, Granad, Arrubal, Martinon.

CONCLUSIO I. *Essentia Divina actu formaliter includitur in conceptu relationum.* Videntur mens expressa S. D. pluribus argumentis. Primò. Secundum doctrinam S. D. in DEO, ex parte rei significatè nihil dicit concretum, quod non etiam dicit abstractum, quamvis in modo significandi sit diversitas, sed concretum DEI actu formaliter includitur in concreto relativo Patris; ergo etiam abstractum Divinitatis, hoc est, Divina essentia & natura actu formaliter includitur in abstracto relationis, minor est S. D. q. 3. 1. 2. 3. ad 1. ubi de prædicatis essentialibus dicit: *Illæ includuntur in conceptu propriorum: in intellectu enim Persona Patris intelligitur DEVS.*

Secundò. Juxta eundem S. Doctorem attributa Divina essentialiter prædicantur de proprietatibus seu relationibus: ergo etiam essentia Divina. Consequentia patet ex identitate rationis: antecedens habetur à S. D. 1. ad Annib. dist. 37. q. un. 2. 1. ad 4. ubi sic loquitur. *Attributa essentialia possunt significari in abstracto, vel in concreto. Si in abstracto; sic essentialiter prædicantur, & de essentia, & de proprietate in abstracto acceptis. Dicimus enim, quod essentia Divi-*